

Elfogadták az Akadémia új szervezeti felépítését

BEFEJEZŐDÖTT AZ MTA KÖZGYŰLÉSE

A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése csütörtökön *Rusznák István* elnöklétével zárt ülésen vitatta meg az elnökség beszámolóját és az új alapszabályok tervezetét.

Az Akadémia új alapszabálya kimondja, hogy az Akadémia legfőbb testülete a közgyűlés, amelyet évente egyszer kell összehívni. Az Akadémiának, mint tudományos testületnek, állandó és folyamatos működését az elnökség irányítja. Tagjai: az elnök, az alelnökök, a választott elnökségi tagok, valamint a tudományos osztályok választott elnökei, a főtitkár, a főtitkárhelyettesek és a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke.

Az Akadémia tudományos testületi tevékenységének szakmai

tudományos részét a tudományos osztályok, továbbá a hozzájuk tartozó tudományos bizottságok útján látja el.

A tudományos testületek működését segíti a tudományos-testületi titkárság. A titkárság a közgyűlés, az elnökség, a tudományos osztályok és bizottságok tevékenységével kapcsolatos operatív szervező és ügyviteli munkán kívül a testületi szervek vezetői által meghatározott feladatokat is ellátja.

A közgyűlésen háromévi időtartamra megválasztották az Akadémia új tisztségviselőit, az elnököt és az alelnököket, valamint az elnökség választott tagjait és határozatot hoztak a főtitkár és a főtitkárhelyettesek személyére vonatkozóan a kormány elé terjesztendő ajánlásról.

— A reform egyik célja — tette hozzá —, hogy a tudományos élet, a kutatások elvi irányítását magasabb szintre emelje, egyúttal az igazgatást, az adminisztratív irányítást szakszerűbbé tegye. Két, célszerűen elkülöníthető feladatról van szó. A szakigazgatás specializálódást, olyan jellegű döntéseket követel, amelyekkel — az eddigi tapasztalatok szerint is — csak formálisan foglalkozhattak elvi jellegű állásfoglalásra hivatott testületek.

— Azt, hogy milyen befolyása lesz majd az Akadémia tudományos testületeinek az egész magyar tudományos élet fejlődésére — mondotta —, állásfoglalásainak, ajánlásainak, javaslatainak a megalapozottsága és nem utolsósorban az dönti majd el, mennyire lesz képes igazán demokratikusan, felelősséggel támaszkodni a tudományos dolgozók legszélesebb közvéleményére. Ezért azt ajánljuk, hogy a közgyűlés után a tudományos bizottságok hálózatát — a szűk szakmai érdekeket mellőzve, s a fontosabb tudományos intézmények képviselőit biztosítva — a szocialista demokrácia követelményeinek megfelelően, nagy körültekintéssel szervezzék újjá.

Az Akadémia testületeinek funkciójáról szólva, Aczél György kiemelte, hogy ezek a testületek a legkiválóbb tudósok, kutatók széles körére épülnek, s ez lehetővé teszi, hogy a tudománynak ne csak a jelenét, de távlatait is figyelembe véve, ne csak akadémiai keretekben, hanem országos méretekben gondolkodjanak; fordítsanak figyelmet az utánpótlás nevelésére, a kutatási eredmények hasznosításából, sőt népszerűsítéséből adódó tennivalókra is. A testületek vállaljanak szerepet a felelősségtudat kialakításában — a haza, a nép, a szocializmus iránti felelősség ébrentartásában éppúgy, mint a tudományos morál normáinak betartásában.

A továbbiakban a társadalomtudományokról szövegezt. Hangsúlyozta, hogy a párt mint a társadalom vezető ereje, egész tevékenységét tudományos alapokra építi, igényli a politikai döntéseket megelőző sokoldalú vizsgálatokat, s javaslatok, alternatívák kidolgozását kéri a tudomány képviselőitől. Az ideológiai kérdésekkel kapcsolatban azt mondta: — Mi a marxizmus — leninizmus egységét valljuk, ezért küzdünk. Tudjuk, hogy ez az egység csak a különböző nézetek tudományos vitáiban szülehet meg, csak így juthatunk el a valóságos, tudományos igazsághoz. A viták szabadsága azonban nem jelenti azt, hogy teret engedünk olyan törekvéseknek, amelyek mindent relativizálnak, a valóságos eredményeket, a felismert igazságokat tagadják. Nem érthetünk egyet azokkal, akik fejlődésünknek minden szakaszát történelmietlenül, az adott körülmények figyelembevétele nélkül, a „kritikai bátorság” hamis pózában ítélik meg. De mióta és kinek a szemében jelent bátorságot a kritikai voluntarizmus, a subjektívizmus és a doktrineresség? A múltat nem lehet a múlt értékeit megtagadva meghalni, a jövőt nem lehet kételyt hintve építeni. Valljuk és pártunk politikájának gyakorlatában igyekezzünk megvalósítani, hogy a változó követelményekkel lépést tartva, bátran, kritikusan szembe nézzünk a problémákkal, és — az önk segítségével is — elővalába álljunk az új feladatok megvalósításának —, ugyanakkor jól tudjuk, hogy további előrelépés csak a szocializmus építésében eddig elért nagy társadalmi, gazdasági vívmányaink alapján lehetséges.

Befejezésül Aczél György azt kívánta az Akadémia valamennyi tagjának, minden tudományos dolgozónak: valósítsák meg a haladás szolgálatában a maguk elé tűzött nagy és nemes célokat.

A közgyűlés Erdey-Grúz Tibor zárószavaival ért véget.

Az Akadémia új elnöke: Erdey-Grúz Tibor,

főtitkár: Erdei Ferenc — Kiténtették Rusznák Istvánt

A Magyar Tudományos Akadémia elnökévé *Erdey-Grúz Tibort*, alelnökévé *Jánossy Lajos*, *Straub F. Brunó* és *Szabó Imre* akadémiakust választották. Az elnökség választott tagjai *Csáki Frigyes* levelező tag, *Gegesi Kiss Pál* akadémikus, *Ligeti Lajos* akadémikus, *Nagy Károly* levelező tag és *Pach Zsigmond Pál* akadémikus.

A közgyűlés a kormányának főtitkári kinevezésre *Erdei Ferenc* akadémikust, főtitkárhelyettesnek *Köpeczi Béla* levelező tagot, *Láng István* kandidátust és *Tétényi Pál* levelező tagot ajánlja.

A lelépő vezetőség nevében *Rusznák István* elsőnek köszöntötte az Akadémia új vezetőségét.

Erdey-Grúz Tibor az elnöklet átvéve felolvasta a Népköztársaság Elnöki Tanácsának határozatát: A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Rusznák István* kétszeres Kossuth-díjas akadémikusnak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének nyugállományba vonulása alkalmából, eredményes munkássága elismerésül a Magyar Népköztársaság Zászlórendje I. fokozata kiténtését adományozza.

A kiténtetést *dr. Ajtay Miklós*, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a kormány elnökhelyettese, a Tudománypolitikai Bizottság elnöke nyújtotta át.

Rusznák István meghatott szavakkal mondott köszönetet a magas kiténtetésért.

Ezután *Erdey-Grúz Tibor*, az Akadémia elnöke és *Erdei Ferenc*, az Akadémia főtitkára mondott köszönetet a bizalomért.

Az ünnepélyes záróülés befejező aktusként *Aczél György*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára szövegezt a közgyűléshez.

Aczél György felszólalása

Aczél György a párt Központi Bizottságának üdvözlését tolmácsolta a közgyűlésnek. Külön köszöntötte *Rusznák Istvánt*, a kiemelkedő tudóst, aki több mint húsz esztendeig az elnöki tisztet látta el az Akadémián, és akinek magas kiténtetésével a kormány e két évtizedben végzett odaadó, eredményes munkáját ismerte el. Köszöntötte *Hvesi Gyulát*, a tudós forradalmárt, az Akadémia hosszú időn át volt alelnökét, aki a párt megbízásából — hosszú évek óta — a tudományos munkát segítette gazdag tapasztalataival.

Köszönetet mondott a többi lelépő tisztségviselőnek is, hangsúlyozva, hogy segítségüket a jövőben is elvárják. Egyúttal örömet fejezte ki afelé, hogy az Akadémia 32 új levelező tagot vett fel sorába.

— A közgyűlés — mondotta — tehetségeket, köztük fiatal tudósokat támogatott, becsülte meg az ideai tagválasztásokkal. A fiatalítási törekvés helyes, és bár lennének — legyenek, ha megérdemlik — akár „huszonéves” tagjai is Akadémiánknak. A fiatalság persze nemcsak kor, hanem főképp és mindenekelőtt gondolatteremtő képesség kérdése a tudományban. Társadalmunkra az is jellemző, hogy igényt tart az idős tudósnemzedék nagy tudására. Küzdünk azért, hogy a kimagasló tehetségű fiatalok mielőbb teret kapjanak, de fellépünk a fiatalítás jelszavával öncélúan jelentkező avantgardtörekvésekkel szemben. Számunkra a különböző nemzedékek értéktérítő, alkotó egyége a cél. A fiatalokat megillető megértésnek, „térteremtésnek” együtt kell járnia — munkában és mindenütt — az idősebbeknek szóló tisztelettel és megbecsüléssel.

Áttérve a párt Központi Bizottságának tudománypolitikai irányelveire, a KB titkára arról szövegezt, hogy az irányelvek máris észrevehetően hatnak egész tudományos életünkre.

— A tudomány és a társadalom

kapcsolatában — mondotta — jelentős a változás a tízegynéhány évvel ezelőtti helyzethez képest is. A tudomány és a politika viszonyának lenini értelmezése útján újabb lépést teszünk a tudománypolitikai irányelvekkel. Tudósainktól — a társadalom és a természet törvényszerűségeinek mélyreható vizsgálatai révén — azt várjuk, ami közös célja politikának és tudománynak egyaránt: a nép, az emberj haladás szolgálatát.

A továbbiakban arról szövegezt *Aczél György*, hogy a helyes célok megvalósításának még csak a kezdeténél tartunk. E célok valóra váltása hosszú, szívós munkát követel, amihez mindannyiunk erejét — tudósokét és pártmunkásokét — egybe kell fogni. Példának említette, hogy jelentős ütemben fejleszteni kell az egyetemeken folyó tudományos munkát és annak feltételeit. Nem öncél, nem ötletszerű elhatározás, hanem a többi között a felnövő új nemzedék eredményesebb, igényesebb, színvonalasabb képzése és nevelése is elengedhetetlenül megköveteli ezt. Ugyancsak szorgalmazta a tudósok részvételét az oktató munkában.

Az Akadémia reformjával kapcsolatban kifejtette: — A hűség a vállalt üggyhöz, a szocialista tudomány érdekeihez megköveteli, hogy merészen vállaljuk a változást, a megújulást. Az Akadémia csakis akkor láthatja el maradóan a tudományok művelésében reá váró változó és növekvő feladatokat, ha vállalja a változást, céljainak, feladatainak, szervezeteinek a megújulását és korszerűsítését.

A legutóbbi években is erősödött a gyakorlat és a tudomány kapcsolata, de a ma és különösen a holnap még több, a gyakorlatot szolgáló törekvést és eredményt kíván. Kívánatos, hogy az Akadémia intézményei az eddiginél is intenzívebben lássanak el kéadernevelő, utánpótlásnevelő funkciókat, nyissák meg kapuikat a tudományra szomjazó fiatalok előtt.